Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
DRI broj: 04-035/23-1214/10
Podgorica, 30. 06. 2023. godine

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PREPORUKA
iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021. godinu
- I Izvještaj -

Podgorica, jun 2023. godine

Na bazi Izvještaja o realizaciji preporuka DEMOS-a, broj 101/23 od 21.04.2023. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu preporuka DRI, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: Predsjedavajući Senatom DRI, senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i senator Zoran Jelić - član Kolegijuma na sjednici održanoj dana 30.06.2023. godine, razmotrio je i usvojio

I Z V J E Š T A J
o realizaciji preporuka iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021. godinu
- **I Izvještaj -**

Odgovornost subjekta revizije

Subjekt revizije je odgovoran za realizaciju preporuka i blagovremenu dostavu Izvještaja o realizaciji preporuka.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Državna revizorska institucija je odgovorna za praćenje i izvještavanje o stepenu realizacije izdatih preporuka.

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021.godinu i sačinila Konačni izvještaj o reviziji br. 04-035/22-1583/24 od 20.10.2022. godine u kojem je subjektu revizije dato 5 preporuka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Subjekt revizije je blagovremeno dostavio Državnoj revizorskoj instituciji Izvještaj o realizaciji preporuka sa pratećom dokumentacijom o realiazaciji preporuka.

Subjekt revizije je u dostavljenom Izvještaju o realizaciji preporuka izvijestio da je realizovao svih 5 izdatih preporuka.

Rukovodilac nadležnog Kolegijuma za vršenje revizije Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021.godinu, naložio je državnoj revizorki da izvrši ocjenu realizacije preporuka iz Izvještaja o realizaciji preporuka, dostavljenog od strane subjekta revizije.

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu dostavljenog Izvještaja i dokumentacije subjekta revizije i ocjene državne revizorke, **zaključio sledeće**:

- **5 (pet) preporuka je realizovano.**

U nastavku je dat Obrazac sa ocjenom statusa preporuka od strane državne revizorke i zaključkom Kolegijuma u vezi sa istom.

Preporuka DRI broj	Status preporuke/ocjena državnog revizora		Zaključak kolegijuma DRI
1.	Preporuka je realizovana.	R-realizovana	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
2.	Preporuka je realizovana.	R-realizovana	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
3.	Preporuka je realizovana.	R-realizovana	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
4.	Preporuka je realizovana.	R-realizovana	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
5.	Preporuka je realizovana.	R-realizovana	Nije potrebno dalje pratiti preporuku

Generalni zaključak Kolegijuma DRI:

Nadležni Kolegijum DRI zaključio je da je DEMOS u izvještajnom periodu od usvajanja Izvještaja o reviziji (20.10.2022.godine) do dana dostavljanja Izvještaja o realizaciji preporuka realizovao pet preporuka, odnosno sve date preporuke iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021. godinu. S tim u vezi, a u skladu sa Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka DRI, zaključak Kolegijuma je:

- **da preporuke date u Izvještaju o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021. godinu nije potrebno dalje pratiti.**

Izvještaj o realizaciji preporuka DRI će se dostaviti subjeku revizije i skupštinskom Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu i objaviti na web stranici DRI.

U prilogu Izvještaja o realizaciji preporuka DRI dati su Obrasci za praćenje preporuka subjekta revizije.

Izvještaj pripremila,
Državna revizorka,
Načelnica u Sektoru IV
Zorica Knežević

Predsjedavajući Senatom DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Senator
Nikola N. Kovačević

Obrazac 2 - Izvještaj subjekta revizije o realizaciji preporuka			
Subjekat revizije	Demos	**Zakonski predstavnik subjekta revizije**	Miodrag Lekić
Vrsta revizije	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	**Odgovorna osoba**: (ime i prezime, telefon, e-adresa)	1. Miljana Kićović, poslovna sekretarka; tel: 068867204; e-mail: office@demos.co.me 2. Vlahović Vladimir, računovođa; tel: 069013531; e-mail: vlahovicdoo@gmail.com
Obuhvaćen period revizijom	2021. godina		
DRI broj (konačnog) izvještaja o reviziji**:**		Zavodni broj Akcionog plana za realizaciju preporuka iz izvještaja o realizaciji	281/22
Datum usvajanja (konačnog) izvještaja o reviziji**:**	20.10.2022.godine	**Mjesto**	Podgorica
Rok za dostavu Akcionog plana za realizaciju preporuka	20.11.2022.g	**Datum dostave Akcionog plana za realizaciju preporuka:**	16.11.2022. godine
Rok za dostavu dopunjenog Akcionog plana za realizaciju preporuka		**Datum dostave dopunjenog Akcionog plana za realizaciju preporuka:**	
Krajnji rok za dostavu izvještaja o realizaciji preporuka iz izvještaja o reviziji (čl. 15. Zakona o DRI)	20.04.2023.godine	**Zavodni broj Izvještaja o realizaciji preporuka iz izvještaja o reviziji:**	100/23
		Datum dostave Izvještaja o realizaciji preporuka iz izvještaja o reviziji:	21.04.2023. godine
Nadležni sektor	Sektor IV	**Zavodni broj izvještaja o realizaciji preporuka**	
Odjeljenje	Odjelenje za reviziju političkih partija i korisnika sredstava državnog budžeta		
Revizorski tim	Zorica Knežević- državna revizorka, načelnica u sektoru IV; Violeta Kovačević- državna revizorka, rukovoditeljka odjeljenja; Marija Ivanović- državna revizorka	**Datum dostave izvještaja o realizaciji preporuka**	

<table>
<tr><th>Tačka nalaza</th><th>Preporuka DRI</th><th>Planirane aktivnosti subjekta revizije</th><th>Rokovi</th><th>Realizovane aktivnosti subjekta revizije</th><th>Status **</th></tr>
<tr><td>(1)</td><td>(2)</td><td>(3)</td><td>(4)</td><td>(5)</td><td>(6)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">1.</td><td rowspan="4">Subjekt revizije treba da u Izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima, iskazuje sve troškove nastale po osnovu aktivnosti ženske organizacije, kao i da plaćanje istih vrši sa posebnog računa ženske organizacije u skladu sa članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.</td><td rowspan="4">DEMOS će u narednom "Izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada zenskih organizacija u političkim subjektima" za 2022. godinu iskazati sve troškove nastale po osnovu aktivnosti ženske organizacije. Plaćanje svih troškova, uključujući i troškove poreza i doprinosa, vršiće sa posebnog računa zenske organizacije. Sa pomenutim plaćanjem troškova sa posebnog računa DEMOS počinje od mjeseca novembra 2022. godine.</td><td>Nosioci aktivnosti:</td><td rowspan="4">U "Izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada zenskih organizacija u političkim subjektima" za 2022. godinu iskazani su svi troškovi nastali po osnovu aktivnosti zenske organizacije. Plaćanje svih troškova, uključujući i troškove poreza i doprinosa, vrši se sa posebnog računa zenske organizacije.</td><td>Ocjena subjekta revizije:</td></tr>
<tr><td>Miljana Kićović</td><td>R - realizovana</td></tr>
<tr><td>Rok za realizaciju aktivnosti:</td><td>Ocjena DRI:</td></tr>
<tr><td>30.11.2022. godine</td><td rowspan="2">R - realizovana</td></tr>
<tr><td>Rok za izvještavanje DRI:</td><td></td></tr>
<tr><td>(7)</td><td colspan="5">Obrazloženje subjekta revizije:</td></tr>
<tr><td>(8)</td><td colspan="5">Dostavljena dokumentacija: Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima za 2022. godinu sa propratnim aktom o dostavi Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2022.godinu DRI i ASK-u, bankarski izvodi, odluke predsjednice Foruma Žena o isplati sredstava, odluke poslovne sekretarke o prenosu sredstava sa žiro računa Foruma žena na žiro račun za redovan rad Partije; obračuni naknada i zarada-Forum žena i specifikacija zarada.</td></tr>
<tr><td>(9)</td><td colspan="5">Komentar državnog revizora - I kontrola: Partija je Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima za 2022. godinu, sačinila u okviru Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja na propisanim obrascima i u zakonom predviđenom roku dostavila nadležnim organima. Finansiranje redovnog rada ženske organizacije u političkom subjektu u 2022,godini obavljalo se preko posebnog računa otvorenog kod poslovne banke. Partija je u Posebnom izvještaju iskazala obračunate i isplaćene troškove ženske organizacije sa posebnog računa u ukupnom iznosu od 9.113,00€. Imajući u vidu da je DRI u Konačnom izvještaju o reviziju za 2021.godinu konstatovala da su troškovi poreza i doprinosa na isplaćene naknade članicama Predsjedništva sa posebnog računa plaćeni sa redovnog računa Partije u iznosu od 2.273,35€, to je subjekat revizije donio Odluku (od 08.11.2022.) da se izvrži prenos sredstava u naznačenom iznosu sa žiro računa Foruma žena na žiro račun DEMOS-a za redovan rad Partije (izvod br.49 od 08.11.2022.).S obzirom da su poreske obaveze na isplaćene zarade i naknade članicama Predsjedništva Foruma žena u 2022.godini od 01.01.2022.-31.08.2022. isplaćeni sa redovnog računa Partije, to je donijeta Odluka o prenosu sredstava sa žiro računa Foruma žena na žiro račun DEMOS-a za redovan rad Partije, u iznosu od 1.550,72€ (izvod br.49 od 08.11.2022.)., nakon čega je isplata navedenih poreskih obaveza vršena isključivo sa posrebnog računa ženske organizacije. Shodno navedenom, ovcjenjuje se da je preporuka br.1 realizovana.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">2.</td><td rowspan="4">Subjekt revizije treba da zaključuje ugovore o radu sa zaposlenima u skladu sa članom 31 Zakona o radu, kojim je propisana sadržina istih.</td><td rowspan="4">S obzirom na to da su ugovori o radu sačinjeni prethodnih godina, DEMOS će aneksirati postojeće ugovore o radu sa zaposlenima kako bi isti bili u skladu sa zakonom.</td><td>Nosioci aktivnosti:</td><td rowspan="4">Sačinjeni su Aneksi ugovora o radu, te su ugovori u skladu sa Zakonom o radu.</td><td>Ocjena subjekta revizije:</td></tr>
<tr><td>Miljana Kićović</td><td>R - realizovana</td></tr>
<tr><td>Rok za realizaciju aktivnosti:</td><td>Ocjena državnog revizora:</td></tr>
<tr><td>30.11.2022. godine</td><td rowspan="2">R - realizovana</td></tr>
<tr><td>Rok za izvještavanje DRI:</td><td></td></tr>
<tr><td>(7)</td><td colspan="5">Obrazloženje subjekta revizije:</td></tr>
<tr><td>(8)</td><td colspan="5">Dostavljena dokumentacija:Aneks I Ugovora o radu br.73/22 od 14.06.2022. (djel.br.324/22 od 30.11.2022.), Aneks I Ugovora o radu br.93/22 od 31.07.2022. (djel.br.325/22 od 30.11.2022.), Aneks II Ugovora o radu br. 102/21 od 02.07.2021. (djel.br.326/22 od 30.11.2022.), Aneks II Ugovora o radu br. 143/20 od 01.10.2020. (djel.br.327/22 od 30.11.2022.),</td></tr>
<tr><td>(9)</td><td colspan="5">Komentar državnog revizora - I kontrola: U Konačnom izvještaju o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021.godiinu, konstatovano je da, ugovori o radu koje je Partija zaključila sa zaposlenim, ne sadrže koeficijent složenosti radnog mjesta, već samo iznos osnovne zarade, što nije u skladu sa članom 31 Zakona o radu. U postupku prve kontrole realizacije preporuka datih u Konačnom izvještaju vezano za realizaciju preporuke br.2, konstatovano je da je subjekt revizije realizovao preporuku na način, što je u 2022.godini sa zaposlenim zaključio anekse Ugovora o radu, koji sadrže i koeficijent složenosti poslova radnog mjesta.</td></tr>
</table>

3.	Subjekt revizije je dužan da IOPPD obrasce dostavlja nadležnom organu u roku utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.	DEMOS će IOPPD obrasce za 2022. godinu dostavljati nadleznom organu u roku predviđenom vazećim Pravilnikom (do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec).	Nosioci aktivnosti: Vladimir Vlahović Rok za **realizaciju** aktivnosti: 15.12.2022. godine Rok za **izvještavanje** DRI:	Prema datoj preporuci politička partija DEMOS nastoji da dostavlja IOPPD obrasce nadleznom organu u roku koji je utvrđen prema vazećem Pravilniku.	Ocjena subjekta revizije: R - realizovana Ocjena državnog revizora: **R - realizovana**
(7)	Obrazloženje subjekta revizije:				
(8)	Dostavljena dokumentacija:IOPPD obrasci za 2022. godinu				
(9)	**Komentar državnog revizora - I kontrola:** U postupku prve kontrole realizacije preporuka datih u Konačnom izvještaju o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021.godiinu, utvrđeno je da je subjekat revizije izvještaje o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje dostavljao nadležnom organu u rokovima utvrđenim važećim Pravilnikom (izuzev za određeni broj mjeseci, uz neznatno kašnjenje za par dana ili jedan dan). S tim u vezi se ocjenjuje da je preporuka br.3 realizovana.				
4.	Preporučuje se subjektu revizije da realnije planira prihode i rashode, a u slučaju ostvarivanja istih u značajno većem ili manjem iznosu od planiranih da izvrši korekciju Finansijskog plana.	Krajem 2021. godine donet je Finansijski plan za 2022. godinu. U slučaju ostvarivanja prihoda i rashoda u značajno većem ili manjem iznosu od planiranih DEMOS će izvršiti korekciju Finansijskog plana. Dok će za 2023. godinu, kao što je i praksa, realno planirati prihode i rashode.	Nosioci aktivnosti: Miljana Kićović Rok za **realizaciju** aktivnosti: 31.12.2022. godine Rok za **izvještavanje** DRI:	Kao što je i planirano izvršena je korekcija Finansijskog plana za 2022. godinu.	Ocjena subjekta revizije: R - realizovana Ocjena državnog revizora: **R - realizovana**
(7)	Obrazloženje subjekta revizije:				
(8)	Dostavljena dokumentacija: Finansijski plan i Program rada za 2022.godinu (djel br.214/21 od 31.12.2021.) i Aneks Finansijskog plana za 2022. (djel.br.375/22 od 29.12.2022.)				
(9)	**Komentar državnog revizora - I kontrola:** Partija je shodno članu 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Finansijski plan i Program rada za 2022. godinu.Finansijskim planom za 2022.godinu, prihodi su planirani u iznosu od 75.460,00€, a rashodi u iznosu od 87.550,0€. Planirani prihodi u iznosu od 75.460,00€ odnose se na prihode iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 59.782,00€, prihode iz budžeta lokalne samouprave u iznosu od 11.177,00€ prihode od poslaničkog kluba u iznosu od 4.501,00€. Planirani rashodi u iznosu od 87.550,00€ odnose se na troškove ugovora o radu u iznosu od 25.800,00€, ugovora o djelu u iznosu od 3.600,00€, troškove poreza i doprinosa u iznosu od 13.000,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 2.000,00€, ostale vanredne rashode u iznosu od 5.000,00€, rashode iz ranijeg perioda u iznosu od 500,00€, troškove režije u iznosu od 7.650,00€ i izborne troškove u iznosu od 30.000,00€. Partija je shodno podacima iskazanim u Aneksu Finansijskog plana (usvojen 27.12.2022.) u 2022.godini ostvarila prihode u iznosu od 74.265,00€, što je za 1.195,00€ ili 1,58% manje u odnosu na planirane, dok je rashode ostvarila u iznosu od 70.550,00€, što je za 17.000,00€ ili 19,42% manje od planiranih. Uvidom u Zaključni list subjekta revizije za 2022.godinu, ostvareni troškovi iznose 82.570,52€, što je za 4.979,48€ ili 5,69% manje u odnosu na planirande, dok su prihodi ostvareni u iznosu 90.908,60€, što je za 15.448,65€ ili 20,47%.više u odnosu na planirane. Shodno navedenom, konstatuje se da je subjekt revizije u odnosu na Finansijski plan u 2022.godini ostvario prihode u iznosu od 74.265,00€, ili za 1.195,00€, odnosno 1,58% manje u odnosu na planirane, dok je nakon sprovedenih zaključnih knjiženja, subjekt revizije ostvario troškove u iznosu od od 82.570,52€, što je manje od planiranih za 4.979,48€ ili 5,69% dok su prihodi ostvareni u iznosu 90.908,60€, što je za 15.448,65€ ili 20,47%. više u odnosu na planirane.Shodno navedenom,a imajući u vidu da je Partija, realnije planirala prihode i rashode u odnosu na planiranje konstatovano u Konačnom izvještaju o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2021.godinu, ocjenjuje se da je subjekat revizije realizovao preporuku br.4, uz ukazivanje istom da u slučaju ostvarivanja prihoda u značajno većem ili manjem iznosu od planiranih vrši korekcije Finansijskog plana.				

5.	Subjekt revizije treba da vrši evidentiranje i arhiviranje svih ulaznih i izlaznih akata.	DEMOS će datu preporuku primeniti na način tako što će evidentirati i arhivirati sve ulazne i izlazne akte koji se odnose na 2022. godinu, uključujući i ulazne fakture i naloge za službena putovanja.	Nosioci aktivnosti: Miljana Kićović Rok za **realizaciju** aktivnosti: 15.11.2022. godine Rok za **izvještavanje** DRI:	Primenjena je preporuka DRI i evidentirani su i arhivirani su svi ulazni i izlazni akti koji se odnose na 2022. godinu, odnosno sve ulazne fakture i nalozi za sluzbena putovanja.	Ocjena subjekta revizije: R - realizovana Ocjena DRI: **R - realizovana**
(7)	Obrazloženje subjekta revizije: Ulazne fakture i sluzbeni nalozi za 2022. godinu evidentirani i arhivirani su naknadno, odmah nakon izvršene revizije za 2021. godinu i date preporuke od strane DRI				
(8)	Dostavljena dokumentacija: Evidentirane i arhivirane ulazne fakture (nasumično izabrane kao dokaz za realizaciju preporuke) i svi nalozi za sluzbeno putovanje u 2022. godini (br. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9), kopija djelovodne knjige.				
(9)	**Komentar državnog revizora - I kontrola:** U Konačnom izvještaju o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2021.godiinu, konstatovano je da Partija obezbjeđuje kancelarijsko poslovanje vođenjem djelovodnih knjiga (djelovodnik). Uvidom u djelovodnik utvrđeno je da su akta hronološki evidentirani i da je isti zaključen na kraju godine. Revizijom je utvrđeno da ulazne fakture i nalozi za službena putovanja ne sadrže arhivski broj i datum zavođenja. Subjekt revizije je donio Pravilnik o arhivskom i kancelarijskom poslovanju DEMOS-a (br.19/16 od 11.01.2016.godine.) U postupku prve kontrole realizacije preporuka datih u Konačnom izvještaju, u vezi realizacije preporuke br.5., konstatovano je da je subjekt revizije realizovao datu preporuku.				

Preporuka DRI broj	Vrsta preporuke	Klasifikacija preporuke po stepenu	Odgovoran za realizaciju preporuke *	Status/ocjena DRI	Komentar DRI	Zaključak kolegijuma
1	Pravilnosti		DEMOS	R-realizovana	Preporuka je realizovana.	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
2	Pravilnosti		DEMOS	R-realizovana	Preporuka je realizovana.	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
3	Pravilnosti		DEMOS	R-realizovana	Preporuka je realizovana.	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
4	Pravilnosti		DEMOS	R-realizovana	Preporuka je realizovana.	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
5	Pravilnosti		DEMOS	R-realizovana	Preporuka je realizovana.	Nije potrebno dalje pratiti preporuku